

Jana Bec, Bojana Mlinar Podobnik,
Osnovna šola Prule, Ljubljana

SPOMINSKE UČNE URE OB 30-LETNICI SLOVENSKE SAMOSTOJNOSTI V OSNOVNI ŠOLI

Jana Bec, Bojana Mlinar Podobnik,
Primary School Prule, Ljubljana

REMEMBRANCE LESSONS ON THE 30TH ANNIVERSARY OF THE PLEBISCITE

ZBRALI
SMO
POGUM

IZVLEČEK

V prispevku je prikazana izvedba spominskih učnih ur za obeležje 30. obletnice plebiscita, osamosvojitve in vojne za Slovenijo za tretje vzgojno-izobraževalno obdobje osnovne šole. Zaradi pandemije covida-19 je obeležje 30. obletnice plebiscita decembra 2020 potekalo na daljavo, obeležje osamosvojitve in vojne pa v skladu z navodili NIJZ in omejitvami, ki so veljali junija 2021. Prikazano je, kako so učenci tako pri videokonferenčni kot pri spominski uri v učilnici prek primarnih zgodovinskih virov v dialogu z učiteljem spoznavali dogodke izpred tridesetih let. Z razvijanjem kulture spominjanja smo želeli doseči pozitivno identifikacijo z vrednotami slovenske osamosvojitve.

Ključne besede: spominska učna ura, osamosvojitve Slovenije, tretje triletnje, pouk na daljavo, delo z zgodovinskimi viri

ABSTRACT

The article presents the implementation of remembrance lessons to commemorate the 30th anniversary of the plebiscite, the attainment of independence, and the war for Slovenia for the last triennium of primary school. Due to the COVID-19 pandemic, the commemoration of the 30th anniversary of the plebiscite in December 2020 was carried out virtually, while the attainment of independence and the war were commemorated in accordance with the instructions of the National Institute of Public Health and the restrictions in place in June 2021. The article demonstrates how the pupils learned about the events of thirty years ago in a dialogue with the teacher through primary historical sources, both during the videoconference lesson and the remembrance lesson held in the classroom. By developing a culture of remembrance, the aim was to achieve a positive identification with the values of Slovenia's attainment of independence.

Keywords: remembrance lesson, Slovenia's attainment of independence, third triennium, distance education, working with historical sources

UVOD

Dogodke, ki so prinesli Slovencem samostojno in neodvisno državo, učenci spoznavajo pri različnih predmetih na vseh ravneh osnovnošolskega izobraževanja. Smiselno je, da se znanje po razredih postopoma dopolnjuje in nadgrajuje. Pomembna priložnost za spoznavanje tematike osamosvajanja Slovenije so tudi šolske proslave ob državnih praznikih.

Z namenom obeleženja 30. obletnice plebiscita, osamosvojitve in vojne za Slovenijo kot ključnih dogodkov iz časa slovenskega osamosvajanja smo pripravili dve spominski uri. Ker razmere zaradi epidemije covid-19 decembra 2020 niso dopuščale klasičnega izvajanja pouka in preostalih šolskih dejavnosti, so bile naloge zasnovane tako, da jih je bilo mogoče uporabiti v okviru pouka na daljavo. Junjsko obeležje je potekalo v šoli v matičnih učilnicah (v razrednih mehurčkih). S tem smo nadomestili obvezni proslavi ob dnevu samostojnosti in enotnosti ter dnevu državnosti, ki ju zaradi omejitev ni bilo moč izvesti na klasičen način.

V nadaljevanju je predstavljen potek dejavnosti spominskih učnih ur, v okviru katerih so učenci reševali naloge v dveh delovnih zvezkih *Zbrali smo pogum: Moja dežela je naša država – že 30 let*. Prvi, namenjen obeleževanju plebiscita, je bil spletni, drugi, za osamosvajanje in vojno, pa v fizični obliki. Naloge v obeh delovnih zvezkih vključujejo številne primarne zgodovinske vire in vzpodbujajo učence k samostojnemu raziskovanju dogodkov izpred tridesetih let. Sestavljene so tako, da so primerne za učence 7., 8. in 9. razreda in so jih učitelji lahko uporabili kot pripomoček za obeležje obeh omenjenih slovenskih državnih praznikov.

Vse dejavnosti omogočajo pridobivanje raznolikih dokazov o učenju in vpogled v znanje učencev, opisni kriteriji pa podajanje informativne in spodbudne povratne informacije o znanju in učenju. Učenci izgrajujejo deklarativno (vsebine), procesno (veščine) in odnosno znanje (vrednote). Pri delu s primarnimi zgodovinskimi viri se razvija tudi veščine kritičnega mišljenja, pri spletnem kvizu sodelovalno učenje, skozi celotni proces učenja pa digitalne veščine.

Zgodovinske vire, uporabljene v obeh delovnih zvezkih, lahko učenci poiščejo na virtualni razstavi *Zbrali smo pogum*, ki so jo pripravili Arhiv Republike Slovenije, Park vojaške zgodovine Pivka in Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Naloge izhajajo tudi iz treh zanimivih izobraževalnih filmov o ključnih dogodkih osamosvajanja, zbranih na portalu www.zbralismopogum.si, ki jih učitelj uporabi kot motivacijo na začetku spominskih ur, med njimi ali na koncu.

MEDPREDMETNO POVEZOVANJE IN CILJI

Pri sestavi nalog za obe spominski uri smo želeli doseči medpredmetno povezavo z vključitvijo vsebinskih, procesnih in odnosnih ciljev iz treh učnih načrtov, in sicer zgodovine v 9. razredu (obvezna tema *Slovenci v 20. in 21. stoletju*), državljanske in domovinske kulture ter etike v 7. razredu (tema *Skupnost državljanov Republike Slovenije*) in slovenščine v 7., 8., in 9. razredu (tema *Razvijanje jezikovne, narodne in državljanske zavesti*). Cilji vseh treh predmetov se med sabo navezujejo in dopolnjujejo, kar smo skušali upoštevati in izkoristiti tudi pri pripravi gradiva.

Učenci so med reševanjem nalog razvijali naslednje **procesne cilje**, ki so opredeljeni v vseh treh učnih načrtih in so v nadaljevanju predstavljeni ločeno za posamezne predmete.

Pri zgodovini razvijajo različne spretnosti in zmožnosti s pomočjo avtentičnih zgodovinskih virov z bogate spletne razstave *Zbrali smo pogum*:

- **spretnost časovne in prostorske predstavljalivosti** (npr. delitev nalog na tri sklope: pred plebiscitom, dan plebiscita, po plebiscitu; pogovor z učenci o prejšnji državi iz časa plebiscita in o Sloveniji v procesu osamosvajanja ter po končani osamosvojitvi in vojni);
- **spretnost zbiranja in izbiranja informacij in dokazov iz različnih zgodovinskih virov in literature v različnih medijih** (npr. delo s primarnimi zgodovinskimi viri, kot so TV-oglas, časopisni članki in karikature, plakati in propagandno gradivo za plebiscit, podporno pismo izseljencev, fotografije volišč, slavja in vojnih dogodkov, dokumentarno-igrani filmi, zbiranje spominov z intervjuji s starejšimi sorodniki ipd.);
- zmožnost preproste analize, sinteze in interpretacije uporabnih in verodostojnih informacij in dokazov iz različnih zgodovinskih virov in literature (npr. učenci so ob primarnih zgodovinskih virih analizirali in interpretirali rezultat plebiscita, neveljavne glasovnice, osamosvojitvene dokumente, karikature, videoposnetke, časopisne članke itd.);
- **zmožnost oblikovanja samostojnih sklepov, pogledov, mnenj, stališč, izvirnih predlogov in rešitev** (npr. učenčevo mnenje o oddaji neveljavnih glasovnic, pisanje SMS-sporočila);
- navajanje in pojasnjevanje značilnosti slovenskih državnih simbolov (učenci razberejo slovenske simbole na propagandnem gradivu za plebiscit, narišejo in razložijo državni grb);
- spretnost različnih oblik komunikacije (ustno, pisno, grafično, z IT).

Pri državljski in domovinski vzgoji ter etiki gre predvsem za državljsko vzgojo, saj učenci:

- opredelijo pomen glavnih simbolov Slovenije;
- pridobijo osnovni vpogled v ustroj in delovanje demokratične države;
- razvijejo pozitiven odnos do svoje državljske skupnosti;
- razvijejo sposobnost razlikovanja med narodno in državljsko identiteto;
- razumejo, da se skupnost državljanov z ustavo dogovori za temeljna načela, po katerih urejamo skupne zadeve;
- razumejo razmerja med pojmi domovina, država, državljanstvo in narodna pripadnost.

Pri slovenščini učenci opazujejo, primerjajo, prepoznavajo, poimenujejo oz. predstavijo:

- jezike, ki jih govorijo slovenski državljani;
- državni in uradni jezik v Republiki Sloveniji ter uradna jezika na dvojezičnem območju slovenske Istre in Prekmurja ter slovenski, znakovni jezik in na območjih, kjer sta uradna jezika italijanski in madžarski tudi italijanski in madžarski znakovni jezik;
- vlogo slovenščine pri zamejcih in izseljencih;
- status slovenščine v državah, v katerih živijo zamejci in izseljenci;
- raznovrstna neumetnostna besedila (digitalna in objavljena v raznih medijih).

Odnosni cilji so bili ključnega pomena pri zasnovi spominske učne ure, saj smo z razvijanjem kulture spominjanja skušali doseči, da učenci izgrajujejo, poglobljajo in razširjajo znanje iz slovenske zgodovine, razvijajo zavest o narodni identiteti in državni pripadnosti, poudarjajo pomen pozitivnih kulturnih vplivov znotraj slovenskega naroda in s sosednjimi narodi ter razvijajo dojemljivost za vrednote, pomembne za življenje v sodobni demokratični družbi, kot so strpnost v medsebojnih stikih in odnosih, spoštovanje drugačnosti in različnosti, medsebojno sodelovanje, spoštovanje človekovih pravic in demokratičnega državljanstva.

OPIS SPOMINSKE URE OB DNEVU SAMOSTOJNOSTI IN ENOTNOSTI

Spominska ura o plebiscitu za samostojno in neodvisno Slovenijo je bila zaradi situacije v zvezi z epidemijo covid-19 zasnovana tako, da jo je bilo mogoče izvesti na daljavo v izbranem spletnem učnem okolju – v spletni učilnici Moodle ter videokonferenci v Zoomu ali MS Teamsu. Predstavljene aktivnosti v nadaljevanju so bile organizirane po načelih formativnega spremljanja (spodbujanje motivacije, ugotavljanje predznanja in načrtovanje učenja, obravnava nove učne snovi, povzemanje učne snovi in samovrednotenje učenja).

Predvideni čas izvedbe

Aktivnosti smo izvedli decembra v zadnjem tednu pouka. Za uvodno motivacijo in preverjanje predznanja so učenci rešili spletni kviz *Slovenija, moja dežela*. Za samostojno delo v spletni učilnici so potrebovali 20–30 minut. Kasneje je temu sledila videokonferenčna spominska učna ura z reševanjem nalog iz spletnega delovnega zvezka *Zbrali smo pogum: Moja dežela je naša država – že 30 let*. Reševanje nalog se je končalo z izdelkom v obliki SMS-sporočila ter samovrednotenjem po kriterijih uspešnosti. Za konec je sledilo preverjanje znanja s spletnim kvizom *Plebiscit za samostojno in neodvisno Slovenijo*. Drugi del, ki je potekal v živo prek videokonference, je trajal 60 minut.

Potek dejavnosti

Prva dejavnost: Uvodna motivacija in preverjanje predznanja (samostojno delo v spletni učilnici)

Prvo dejavnost, ki je bila namenjena uvodni motivaciji in preverjanju predznanja učencev, smo izvedli pred izvedbo videokonferenčne spominske učne ure. V spletnem učnem okolju (Moodle oz. MS Teams) smo objavili spletni kviz (Google Forms) z naslovom *Slovenija, moja dežela*. Učenci so si v okviru kviza samostojno ogledali videoposnetek *Gostje prihajajo (Slovenija, moja dežela)* in sklepali o imenu države, v času katere je video nastal. Nato so zapisali svoje mnenje o tem, kateri prizori so vplivali na krepitev narodne zavesti pri Slovencih in na prizadevanje za samostojnost naroda. Za konec so preverili razumevanje terminov *osamosvojitve, suverenost, skupščina, volilna pravica, ustava, volišče, glasovnica, svoboda, demokracija* ter s pravilnimi odgovori sestavili geslo *plebiscit*.

Za izvedbo te dejavnosti je bilo predvidenih 20–30 minut.

Slovenija, moja dežela

Naloga 1:

Oglej si video z naslovom "Gostje prihajajo", ki je bil posnet leta 1960 za promocijo slovenskega turizma. Njegov namen je bil vzpodbuditi Slovence, da z urejanjem okolja in hiš pokažejo, da cerijo svojo domovino in da bodo turisti gostoljubno sprejeti. Reklama s sloganom "Slovenija, moja dežela", ki jo je predvajala nacionalna televizija in je bila pri ljudeh zelo dobro sprejeta, je prerasla svoj promocijski namen. V času, ko je Jugoslavija pestila gospodarska in politična kriza, je vzpodbujala Slovence v prizadevanjih po večji samostojnosti. Ni le krepila narodne samozvesti in zavesti o pripravnosti domovini, temveč je spodbujala tudi težnje po samostojni slovenski državi. Po ogledu promocijskega videa reši naloge.

a) Označi, v kateri državi smo živeli Slovenci v času nastanka video posnetka.

- ☐ V Kraljevini SHS.
- ☐ V Avstro-Ogrski.
- ☐ V SFRJ (Socialistična federativna republika Jugoslavija).
- ☐ V Republiki Sloveniji.

b) Razmisli, kateri prizori v promocijskem videu so po tvojem mnenju vplivali na krepitev narodne zavesti pri Slovencih in s tem na prizadevanje po večji samostojnosti. Svoj odgovor zapiši na črto.

Vaš odgovor

Druga dejavnost: Videokonferenčna spominska učna ura

Pri videokonferenčni spominski uri so učenci prek primarnih zgodovinskih virov v dialogu z učiteljem spoznavali dogodke, ki so v Sloveniji potekali pred tridesetimi leti. Geslo, ki so ga dobili pri samostojnem reševanju spletnega kviza pred začetkom videokonferenčne ure, jim je pomagalo razkriti temo spominske ure.

Ker je spominska ura potekala na daljavo, smo naloge s primarnimi zgodovinskimi viri uporabili v interaktivni obliki, ki jo omogoča aplikacija Liveworksheets.com. Pred začetkom reševanja nalog so učenci pregledali dane kriterije uspešnosti (obrazec za samovrednotenje) in s tem spoznali namen in cilje učne ure.

Naloge v spletnem delovnem zvezku z naslovom *Zbrali smo pogum: Moja dežela je naša država – že 30 let* smo uporabili kot spremljevalno gradivo spominske ure, v katerem so učenci odgovarjali le na krajša vprašanja, večinoma izbirnega tipa. Vprašanja odprtega tipa so bila večinoma namenjena razmisleku in pogovoru. Po končanem reševanju nalog so učenci izpolnili obrazec za samovrednotenje in rešene naloge v delovnem zvezku oddali učitelju v pregled.

Pred reševanjem si oglej kriterije uspešnosti. Svoje znanje boš v tej tabeli ovrednotil/-a ob koncu spominske ure. Svoje odgovore označi s črko X v ustreznem polju.

Uspešen/-na sem, ko ...	DRŽI	DELOMA DRŽI	NE DRŽI
1. znam opisati dogajanje v Sloveniji pred tridesetimi leti in pri tem uporabljam ustrezne (strokovne) besede, kot so plebiscit, osamosvojitev, suverenost, samostojnost, glasovnica, volilna pravica.	☒	☐	☐
2. iz propagandnega gradiva s svojimi besedami razložim vsebino in izluščim sporočilo.	☐	☒	☐
3. razberem podatke iz grafikonov in preglednic.	☒	☐	☐
4. vem, kaj pomeni, da se ljudje o nečem demokratično izrečejo in kakšna je odgovornost posameznika pri tem.	☒	☐	☐

Slika prikazuje izsek iz spletnega kviza *Slovenija, moja dežela*, pripravljenega v aplikaciji Google Forms.

Slika prikazuje tabelo s kriteriji uspešnosti, ki so jo učenci rešili po zaključku reševanja spletnega delovnega zvezka *Zbrali smo pogum: Moja dežela je naša država – že 30 let*.

Spletni delovni zvezek je razdeljen v tri sklope:

- Prvi del: *Obdobje pred plebiscitom*
(oglaševanje plebiscita, javnomnenjske raziskave, podpora zamejcev, zdomcev in izseljencev).
- Drugi del: *Dan plebiscita*
(vstop na volišče, volilni postopek, glasovnica – *Ali naj RS postane samostojna in neodvisna država?*).
- Tretji del: *Po plebiscitu*
(razglasitev rezultatov plebiscita, slavlje pred Magistratom in na Prešernovem trgu).

V nadaljevanju predstavljamo primere treh različnih tipov nalog iz spletnega delovnega zvezka za obravnavo obdobja pred plebiscitom. Naloge ne zahtevajo veliko zapisovanja, omogočajo pa izhodišče za vodeni pogovor in izmenjavo mnenj o tematiki.

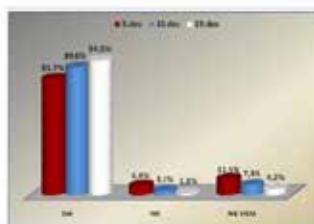
Pri sestavi nalog smo uporabili naslednje slikovne vire: Zbirka plakatov, letakov in transparentov Muzeja novejših zgodovine Slovenije in gradivo iz zbirk Slovenskega etnografskega muzeja. Avtor: Jure Apih & Futura. Delo STIK, Telefonska raziskava mnenja javnosti Slovenski plebiscit 1990, št. 1, 6, 12. Avstralija, Arhiv RS, AS 2057, Urad Vlade RS za informiranje, šk. 84.

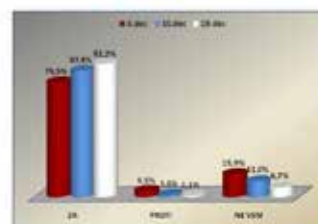
4. naloga

Kadar se o čem izrekamo, moramo odločitve skrbno premisliti. Tudi pred plebiscitom se je skrb ljudi pokazala v telefonski javnomnenjski raziskavi, ki je bila opravljena med 5. in 19. decembrom 1990.

Oglej si grafe rezultatov po opravljeni anketi. Nato v spodnji preglednici označi, kaj se je dogajalo.

Grafikon št. 1.

Grafikon št. 2.

Grafikon št. 1: Ali se nameravate udeležiti plebiscita?

Grafikon št. 2: Ali bi ta trenutek, če bi bil plebiscit, glasovali ZA samostojno državo Slovenijo ali PROTI?

	je rastle.	je padala.
Namera o udeležbi ljudi na plebiscitu 23. 12. 1990	☒	☐
Namera ljudi o glasovanju ZA samostojno državo in neodvisno Slovenijo	☒	☐

b) Slovenski zdornici, zamejci in izseljenci decembra 1990 večinoma niso imeli volilne pravice v Sloveniji, zato so svoje mnenje o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije izrazili s podpisi.

Preberi spodnje pismo in ugotovi:

Pri zadnji nalogi v spletnem delovnem zvezku so se učenci vživeli v čas po uspelem plebiscitu in povzeli vtise o veselju in praznovanju v obliki SMS-sporočila. Tak način sporočanja je učencem danes blizu, medtem ko ga v času plebiscita še niso poznali. Slika prikazuje dva primera izdelkov učencev.

Tretja dejavnost: Zaključni kviz za preverjanje in utrjevanje znanja

Zadnji del videokonferenčne spominske ure je bil namenjen preverjanju in utrjevanju znanja. Učenci so dobili povezavo in geslo za vstop v kviz Kahoot. Tekmovali so s svojimi sošolci, kdo bo hitreje pravilno odgovoril na zastavljena vprašanja o plebiscitu za samostojno in neodvisno Slovenijo.

Naloge v spletnem kvizu:

PLEBISCIT ZA SAMOSTOJNO IN NEODVISNO SLOVENIJO

Kdaj je bil plebiscit za samostojno in neodvisno Slovenijo? a) 26. decembra 1990 b) 25. junija 1991 c) 23. decembra 1990 d) 23. decembra 1991	Kako drugače poimenujemo politično samostojnost in neodvisnost države? a) solidarnost b) socializem c) sistematičnost d) suverenost	ZA osamosvojitve Slovenije se je izreklo 88,5 % volivcev. Koliko ljudi je to bilo? a) 1.289.369 b) 2.100.303 c) 1.755.165 d) 1.358.314
Kako se imenuje dokument, na katerem volivci oddajo svoj glas? a) volilnica b) glasovnica c) dovolilnica d) privolitev	Kakšen je bil slogan plebiscita? a) Moja dežela – mi smo njeni ljudje. b) Moja dežela je na naša država Slovenija. c) Moja dežela Slovenija je zbrala pogum. d) Moja dežela Slovenija in njena lepota.	Na znaku plebiscita je: a) bukov list, trobojnica in verz iz Prešernove Zdravljice b) javorjev list, trobojnica in verz iz Prešernove Zdravljice c) lipov list, trobojnica in verz iz Prešernove Zdravljice d) brezov list, trobojnica in verz iz Prešernove Zdravljice
Kako si sledijo barve na slovenski zastavi? a) bela, modra, rdeča b) modra, rdeča, bela c) rdeča, bela, modra d) bela, rdeča, modra	Kateri državni praznik obeležujemo 26. decembra? a) dan suverenosti b) dan državnosti c) dan slovenskega športa d) dan samostojnosti in enotnosti	

OPIS SPOMINSKE URE OB DNEVU DRŽAVNOSTI

Z namenom obeleženja dneva državnosti smo junija 2021 izvedli drugo spominsko učno uro. Kot so dopuščale epidemiološke razmere v skladu s smernicami NIJZ, sta bili uri izvedeni v »razrednih mehurčkih«. V nadaljevanju so predstavljene aktivnosti, s katerimi smo se osredotočili predvsem na proces osamosvajanja in vojne za Slovenijo.

Predvideni čas izvedbe

Aktivnosti smo izvedli v zadnjem tednu pouka junija 2021. Za izvedbo sta bili predvideni dve šolski uri.

Potek dejavnosti

Spominska ura je nadomestila obvezno proslavo ob dnevu državnosti. Potekala je ob reševanju delovnega zvezka za obravnavo osamosvojitve in vojne za Slovenijo v tretjem triletju osnovne šole *Moja dežela je naša država – že 30 let*. Naloge v delovnem zvezku so razdeljene na tri dele. V prvem so učenci preverili svoje predznanje o dogodkih, ki so omogočili osamosvojitve. Drugi in tretji del sta namenjena obravnavi osamosvojitve in vojne. Oba se začneta z ogledom filmov *Osamosvojitve* in *Vojna* s spletne razstave *Zbrali*

smo pogum in vsebujeta raznolike tipe nalog, ki vzpodbujajo učence k analizi, sintezi in interpretaciji primarnih zgodovinskih virov s spletne razstave (npr. časopisni članki, karikature, fotografije, listine). Izbrani so bili viri, ki osvetljujejo ključne dogodke osamosvajanja in vojne ter predstavljajo izhodišče za izmenjavo mnenj in pogovor o tematiki.

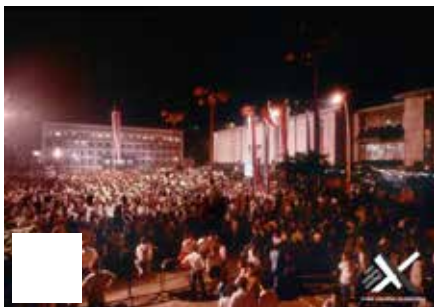
Spominsko uro so izvedli učitelji družboslovnih predmetov in/ali razredniki. Za lažjo pripravo na uro in vodenje le-te so imeli učitelji na voljo PowerPoint predstavitev za frontalno predvajanje nalog in predvidenih rešitev ter pisne napotke za izvedbo ure.

Spominska ura se je začela z razlago namena in nadaljevala z obravnavo s pomočjo nalog v delovnem zvezku. Zadnja naloga je tematiko učencem aktualizirala in osmislila s tem, da so učitelji kot pričevalci učencem predstavili svoje izkušnje in spomine na osamosvajanje in vojno za Slovenijo. Povabili so tudi učence, da zbirajo spomine svojih domačih kot dragocen zgodovinski vir. V ta namen so v delovnem zvezku navedena tudi možna vprašanja za intervjuje.

Primeri nalog iz delovnega zvezka

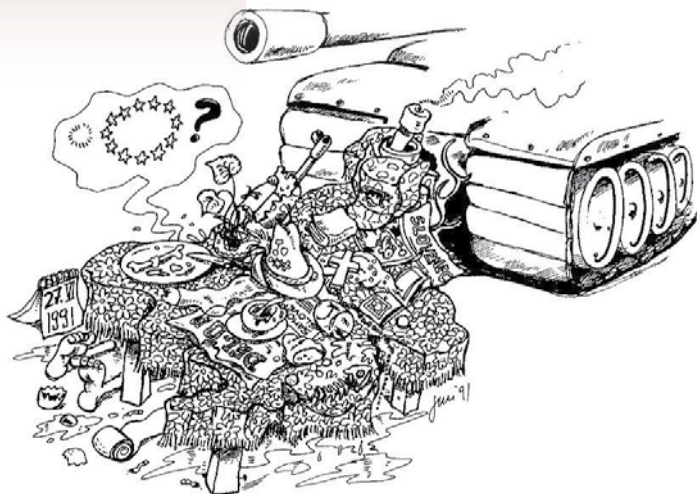
6. naloga

a) Oglej si fotografije, ki so bile posnete ob **slavnostni razglasitvi samostojne in neodvisne Slovenije**. K vsaki sliki pripiši številko razlage.

(Foto: Marjan Garbajs, hrani: Park vojaške zgodovine Pivka.)

- 1 Postroj častne čete slovenske Teritorialne obrambe pod vodstvom podpolkovnika Krkoviča.
- 2 Predsednik Milan Kučan pregleda častno četo.
- 3 Svečani dvig nove slovenske zastave.
- 4 Folklorna skupina nastopi na prireditvi.
- 5 Pročelje takratne skupščine Slovenije, v ozadju ognjemet z Ljubljanskega gradu.
- 6 Množična udeležba ljudi na slavlju ob razglasitvi neodvisne Slovenije.

Dan potem
(Vir: Karikatura Dan potem.
Avtor: Jurij Franco.)

7. naloga

Oglej si karikaturu z naslovom *Dan potem*.

a) Iz nje razberi, kateri datum predstavlja.

b) Kaj predstavlja tank?

Katere podrobnosti še opaziš na karikaturi?
Kaj predstavljajo?

Pogovori se s sošolci.

Za sklepno nalogo so učenci na ogled spletne razstave *Zbrali smo pogum* (<https://www.zbralismopogum.si/>) povabili svoje domače, starejše sorodnike in znance. Povprašali so jih, kako se oni spominjajo dogodkov iz časa osamosvojitve Slovenije. Spomine so zapisali v obliki spisa, dnevnika, intervjuja, miselnega vzorca ali pa so njihova pričevanja posneli.

V pomoč za pogovor so bila lahko naslednja vprašanja:

- Ali se spominjajo (so se morda udeležili) dogodkov, ki so prinesli Sloveniji samostojnost (plebiscit, proslava ob razglasitvi samostojnosti, vojna za Slovenijo)? Kakšni so bili občutki ob teh dogodkih?
- Kako je na njihovo življenje vplivala vojna za Slovenijo, ki se je začela dan po razglasitvi samostojnosti?
- Kako so v času vojaških spopadov poskrbeli za svojo varnost in varnost svojih najbližjih? Česa so se najbolj bali?
- Ali hranijo v spominu kak poseben dogodek iz tega časa? Ali imajo doma kak predmet iz časa osamosvojitve?

=> Zbrani spomini predstavljajo dragocen ustni zgodovinski vir. Zato je pomembno, da na koncu zabeležite, kdo (ime in priimek), kje (kraj) in kdaj (datum) vam je pripovedoval spomine.

Namen spominske ure in simbol ter slogan projekta obeleževanja

Učitelj učencem razdeli **delovne zvezke** in predstavi **namen spominske ure** ter v pogovoru z njimi razloži **simboliko**.

Spominska ura je namenjena letošnjemu praznovanju 30-letnice samostojnosti naše države.

Spomnili se bomo poteka dogodkov, ki so prinesli državi samostojnost in neodvisnost. Ob tej priložnosti bomo uporabili spletno gradivo razstave z naslovom »Zbrali smo pogum« in s pomočjo zgodovinskih virov iz tistega časa reševali naloge v delovnem zvezku.

Geslo »Zbrali smo pogum« je vzeto iz enega od citatov iz časa osamosvajanja, ki se je glasil »Zbrali smo pogum, stopili smo skupaj«. Citat ponazarja vzdušje ob prelomnem zgodovinskem dogajanju za Slovenijo. Brez enotnosti, zaupanja, samozvesti, ponosa, želje po boljšem življenju in blaginji in predvsem poguma osamosvojitve ne bi uspela. Zato je glavna vsebinska nit projekta pogum.

Logotip projekta je sestavljen iz **tridesetih lipovih listov**, razvrščenih v krogu, ki simbolično predstavljajo 30 let samostojne slovenske države. Lipov list je eden ključnih grafičnih simbolov obdobja osamosvajanja, simbol slovenstva in eden od elementov, ki so gradili našo nacionalno identiteto. Postavitev v krog, ki ga listi sklepajo, nakazuje enotnost in demokratičnost, saj gre za enakomerno razporejene elemente, razporejene okoli istega središča, ki pomeni začetek. Kompozicija deluje enotno, jasno in pogumno.

Izsek iz pisnih napotkov
učiteljem za izvedbo uvodnega
dela spominske ure.

SKLEP

S spominsko uro smo želeli, da učenci podoživijo vrednote slovenske osamosvojitve in s tem krepijo zavest o državni pripadnosti in narodni identiteti. Prav je, da smo ponosni na svojo državo, domovino, jezik, kulturo in narod ter da temu izkazujemo spoštovanje. Učitelji jim moramo biti pri tem zgled.

Učenci so se s primarnimi zgodovinskimi viri kot učnim gradivom skozi raznolike aktivnosti, ki so potekale s pomočjo klasičnih in digitaliziranih učnih pripomočkov, živeli v zgodovinsko dogajanje in začutili duh časa izpred tridesetih let.

Odziv učencev pri izvedbi obeh spominskih učnih ur je bil pozitiven. Dogodki izpred treh desetletij so za učence sicer časovno oddaljeni, a se jih veliko ljudi še spominja, kar učence še posebej motivira za njihovo spoznavanje. Namen razvijanja kulture spominjanja je bil tako dosežen.

Naloge v klasičnem in digitaliziranem delovnem zvezku, ki so jih učenci reševali v okviru spominskih ur, so se izkazale vsebinsko zanimive kakor tudi privlačne zaradi načina reševanja. Niso zahtevale veliko zapisovanja, zato pa so omogočale več časa za vodeni pogovor in izmenjavo mnenj o tematiki. Le-to pa je ključno za dožemanje vrednot, pomembnih za življenje v sodobni demokratični družbi ter aktivno in odgovorno državljanstvo.

LITERATURA

Brodnik, V. (2020). Spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti pri pouku zgodovine. V: *Zgodovina v šoli*, 28 (1), str. 2–23.

Formativno spremljanje znanja pri zgodovini (2018). Priročnik za učitelje. Ljubljana: ZRSŠ.

Igrano-dokumentarni filmi in virtualna razstava *Zbrali smo pogum*. Pridobljeno s <https://www.zbralismopogum.si/>.

Katalog razstave Arhiva RS ob 20. letnici plebiscita za samostojno in neodvisno Slovenijo. Pridobljeno s http://arhiv.mm.gov.si/vlada/20/pdf/KATALOG-20_obletnica_plebiscita.pdf.

Moja dežela je naša država – Slovenija že 20 let. Učno gradivo z delovnim listom za tretje triletnje. Arhiv Republike Slovenije in Zavod RS za šolstvo, november 2010. Pridobljeno s https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/Arhiv-RS/Razstave-/Plebiscit/ZGO_DL-plebiscit-tretje_triletnje.pdf.

Program osnovna šola. Zgodovina. Učni načrt (2011). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno s https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_zgodovina.pdf.

Program osnovna šola. Slovenščina. Učni načrt (2018). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno s https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_slovenscina.pdf.

Program osnovna šola. Državlјanska in domovinska vzgoja ter etika. Učni načrt (2012). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno s https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_DDE_OS.pdf.

Video posnetek *Gostje prihajajo (Slovenija, moja dežela)* iz leta 1986. Pridobljeno s https://www.youtube.com/watch?v=wZnLS_wDyM.